

Szív Ernő: Költőszobor a Tisza-parton, háttal a víznek

Interjú Bakó Andrással

■ *Ha jól emlékszem, korábban nem ilyen pozitívabban adtál interjút. Ez egy új divat? Vagy valami modern szokás?*

– Csak a bort veszem elő, kedves barátom. (fölpillant) Itt, az ágy alatt tartom, vagy a polc mögött. Mert mindennek van helye a világon. Különben is, ez az egyetlen ital, amit ihatok. (föltápáskodik, kissé ingerült).

■ *Szóval el kell dugni?*

– Egyáltalán nem kell eldugni.

Bólogatok, ezalatt ő üveget bont, tölt a poharakba.

– Most pedig folytasd azzal – mondja –, hogy olvastad Vörös tanár úr egy nyilatkozatában, hogy Juhász Gyula után én vagyok Szeged legnagyobb költője.

■ *Biztosan ezt kellene kérdezni?*

– Biztosan...(tűnődve)...És akkor én szerényen azt mondom, hogy ez így talán túlzó, mindenestre eszembe jutott egy történet Juhász Gyuláról...(lelkesen)... Ez pedig úgy szól, hogy amikor Juhász Gyula hazakerült Szegedre Szakolcáról, nyomban beadott egy kérvényt telefonvonalra, hogy végre tudjon beszélgetni a barátaival, Balitscsal, Kosztolányival, és az anyákkal...(tűnődve)...És várt türelmesen. Az első világháború alatt azt mondták neki, momentán sajnos nem megy, katonai vonalakra van szükség. A kommun alatt újrapróbálkozott Bojtár elvtársnál a postaigazgatóság főnökénél, de csak íkszedik volt a proletárlistán, várakoznia kellett. A francia megszállás alatt ékes franciassággal írt kérvényt, hogy ugye Szeged meg van szállva, pontosabban föl van szabadítva, mármint ő mégis csak magyar költő, és ha nem túlzó az igény, hát olykor szívesen elbeszélgetne a literátor barátaival az éteren keresztül. A francia tiszt úr, civilben pedáns hivatalnok, visszaírt, sajnos nem megy a dolog, mert a vonalakra az Antante-nak van szüksége...(bosszúsán)...Telefon tehát nem lett. Juhász egyre többet betegeskedett, miközben Horthy fehér lova is megdöglött. Akkor Juhász Gyula újra kérvényt írt az új posta-felügyelőnek, bizonyos vitéz Vojnovszkynak telefonügynökben...(villogó szemekkel)... Vitéz Vojnovszky visszaírt, hogy bizony meg kellett volna gondolni azokat a balos verseket a kommun alatt egyfelől, másfelől abban az utcában, ahol ő, mármint Juhász úr lakik egyelőre nem vezetnek vonalakat – legfeljebb a készpénzfizető vállalkozóknak. Szegény Juhász még az öngyilkossága előtt is próbálkozott – hasztalan. Akkoriban pedig József Attilával szeretett volna beszélni, hallotta, igen nagy bajok vannak vele. Ekkor már a polgármesterhez, az alpolgármesterhez, a főjegyzőhöz is fordult, de valahogyan senki nem tudott segíteni rajta...(nagyon szomorúan, mintegy teljes átéléssel)...Úgy is halt meg, hogy nem lett telefonja.

■ *Szegény, szegény Juhász.*

– Neked nem azt kell mondanod, hogy szegény, szegény Juhász, hanem meg kell kérdezni, hogy ez a történet tényleg Juhász Gyuláról szól.

■ *Kérdezem: ez a történet tényleg Juhász Gyuláról szól?*

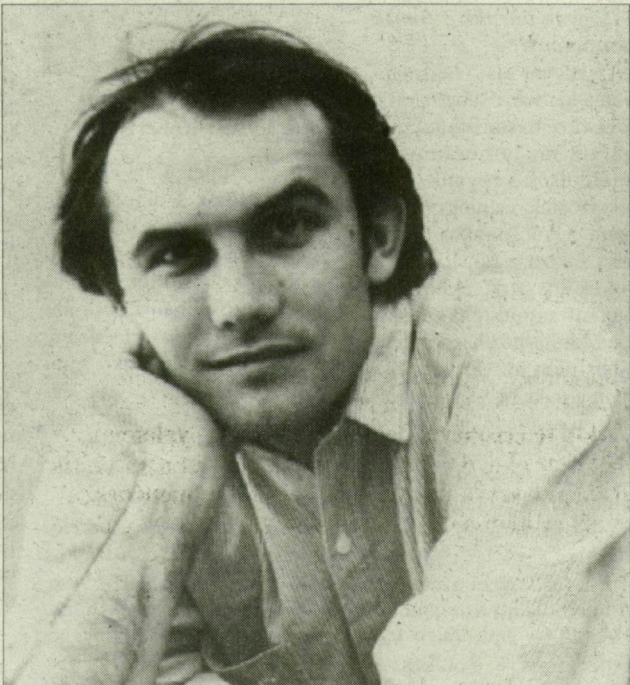
– Egy nagy fenét!...(teátrálisan a fejéhez kap)...Énrólam! Csak így könyebb volt elmondani...(Cinkosan kuncog, eltűnődik)...Na, jó lesz így?

■ *Jó lesz.*

– Vagy nem ilyen tör-

Hőseink – a mi hőseink, hisz szegediek, és beszélgetésük is izig-vérig szegedi – barátok. Szív Ernő a könyvek és újságok lapjain barátkozik Bakó Andrással, Darvasi László barátsága Baka Istvánnal pedig valami felderíthetelen eredetű és állagú jelenség, szekszárdi borral szentesítve. Majd az irodalomtörténet kibogozza.

Kettejük éve úgy sikerült, hogy mindketten, Darvasi és Baka is elnyerték az Év Könyve díjat, úgyhogy a legjobb kispróza kötetért és verseskötetért járó jutalom idén

Szív Ernő, alias Darvasi László

ténetekre gondoltál?... (gyanakodva)

■ *Én azt gondoltam, sőtálva is beszélgethetünk. Merthogy ez a te idő. Kőd van, és nyálkás, csontig lihegő idő.*

– Csakhogy én ilyenkor nem sétálni szeretek, hanem az írógépemnél ülni, és alkotni. Például most van új írógépem. Szép?

■ *Szép. Drága volt?*

– Azt például tudod-e, hogy a legkorszerűbb magyar költők közé tartozom?

■ *Valóban?*

– Valóban. Én voltam ez egyike azon néhányaknak, akik írógépen kezdtek verset írni. Rájöttem, ha az ember azonnal írógéphez ír, sokkal szebb a versírás képe. És ez befolyásolja magát a művet is. Művészi fegyveremre tanít.

■ *Van aki ezzel szemben igazán nagy számítógépes, például Zalán Tibor, de azért a verset csak kézzel írja. Hogy ez egy szentség, kézzel írni, személyesnek lenni.*

– Én már húsz éve géppel írok, és mégis elég személyes vagyok.

■ *Tudod, ki volt az első magyar író, aki először kezdte komolyan használni az írógépet?*

– Babits.

■ *Én úgy hallottam, Móricz.*

– A költők nagyon soká kezdték használni az írógépet. József Attilától például rengeteg kézirat maradt fenn. Nekem nincsenek kézirataim...Különben is kezdek szorongani. (tényleg szorong, kortyol a borából) Jövő héten megyek be a kórházba kezelésre. Tudod, a szokásos hó eleji kezelésem.

■ *Tudom. Fáj?*

– Nem fáj. Csak unalmas. Jönnek a nővérek, és elmennek. Meleg van. Mellettem egy öreg bácsi, állandó szomszédom, Szokolt hallgat...

■ *Amikor a második műteted után kijöttél, azt mondtad, ha meggyógyulsz, leleplezed Istent. Az üzelmeit. A gonoszságait. Az igazságtalanságait.*

– Hát nem azt is csinálom?! És valóban üzelmekről van szó. Ha ugyan nem a Sátán csinálja...Néha mégis azt

A szerkesztő úr arra kért, készítsek interjút Bakó Andrással, a költővel. Mi sem könnyebb, gondoltam, Bakó András a barátom, hetente találkozunk, ismerem a hétköznapijait, gondjait, bajait, titkait, rejtett és kevésbé rejtett vágyait....Az interjú Bakó barátom dolgozó szobájában készült - Szeged, Molnár utca, ötödik emelet -, egy ködös, november végi napon. Hideg volt és kilenc óra néhány perc. Amikor elkezdjük a beszélgetést, Bakó András költő négykézlábra ereszkedik, és vadul turkálni kezd az ágya alatt.

hiszem, rosszul állok ehhez az egészhez. Isten az nem úgy van, ahogy az ájtatos mamikák hiszik. Úgy van, hogy nincs. És úgy nincsen, hogy van. Állandóan róla beszélünk, hozzáfordulunk. Csakhogy lehet-e szeretni? Nem lehet...(büszkén)... Én nem akarok leborulni senki előtt. Isten előtt se.

Újra négykézlábra ereszkedik, miközben vadul turkálni kezd az ágy alatt.

■ *Most akkor mit csinálsz?*

– Keresek egy másik üveget...(fölnéz, eltűnődik)... Sajnos én nem tudok hinni...(az üveget megtalálta, rámosolyog, föláll, vizsgálhatja az ablakfényét)...Amellett, tudom, hogy jogosan büntet ezzel a betegséggel. (elkomorodik) Sokat bűnöztem. Nem voltam jó. A második menetet azonban nem tartottam jogosnak. Ez...minimum...igazságtalan. Merthogy változtam annyit...Ezt már elengedhettem volna, ezt a... megaláztatást.

■ *Szerinted miben változtál?*

– Azelőtt sokat kiabáltam itthon. Botrányokat csináltam. Nem nagyokat, nem veretem meg senkit, de kiállhatatlan és ingerült voltam. Most többet törődök velük. Leültem például a fiammal tanulni is...Mondjuk, egy kicsit elkéstem vele, már régen nem én vagyok a példaképe...(szomorúan turkál a szakállában).

■ *Miért, voltál az?*

– (dühös) Na jó, soha nem voltam a fiam példaképe. Például az is biztos, hogy egyetlen soromat sem olvasta. Nem baj...(látszik rajta, hogy különben baj)...Majd később. Egyszer. Majd rájön ő is, hogy...(elhallgat).

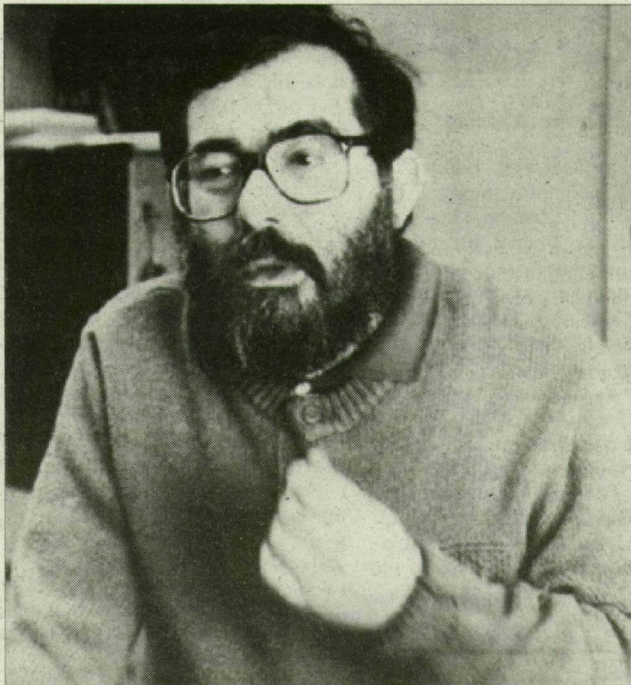
■ *Mindenestre türelme-*

sebb lettél.

szépen Szegedre vándorolt. Mivel mindketten közel állnak a Délmagyarországhoz, két kerek interjúra készültünk velük, ami azonban nem így sikerült. Megoldották ők maguk. Mondhatni: volt elég bajuk hozzá, és még a barátság kiinterjúzhatatlan szövevényeit sem kell nélkülöznünk.

Nos hát, álljon itt alább Szív Ernő és Bakó András beszélgetése egy november végi szegedi estén.

P. J.

Bakó András, alias Baka István

választáson a körzetemben. Azt hiszed, nem futottam volna be?

– Igen, azt hiszem, nem futottál volna be.

Meglepődik, idegesen babrál a szakállával.

– (sértődötten) Hát jó, komoly ellenfeleim lettek volna.

■ *És például milyen színekben indultál volna?*

– Mondjuk...SZDSZ-MDF közös jelölt lettem volna...akkoriban.

■ *Mostanában többet írsz.*

– Ez meht meg... (gyanakodva figyel)...Kérdezem is a barátaimtól, nem rosszabbak-e az újabb új verseim. Eddig megkíméltek. Úgyhogy azt tervezem, ha tényleg sikerül meggyógyulnom, és újra embernek érezhetem magam, felülhetek egy buszra vagy vonatra, és elutazhatok Pécsre vagy Debrecenbe, nos akkor tartok egy hosszabb szünetet.

Mert újra meg kell ismerkednem az élettel. Olvasni is akarok. Ez egy ideje nem nagyon megy. Látod, most gyakorlatilag be vagyok zárva...ha ti nem jönnétek állandóan, mert hál istennek rengeteg látogatóm van...akkor...el is terjedt, hogy én egy iszákos pali vagyok.

■ *Ez terjedt volna el?*

– Mert ha látogató jön, leküldöm a lányomat, hozzon bort. Hiszen úgy illik. A vendéget kínálni kell. Lenn, a boltos meg azt hiszi, mindent én iszom meg. Örület. Napi négyöt palack. Most is vagy ötven üres üveg áll a spájzban.

Egészen pontosan harminc-hét. Kimentem és megszámláltam, továbbá kettőt találtam még a szobában, illetve még néhány ott zöldellt a polcok mögött is. De azok között lehetett teli is.

■ *Egyéb segítség?*

– Angyalok vannak. Angyali erők működnek a világban. Egy férfi számára a nőkben működnek, a nő számára a férfiben ezek az erők...Én is angyal vagyok valamilyen módon, és az Ilia Miska is az, sőt...(figyelmesen rám néz)...még te is az vagy.

■ *Szerinted ezt kifejthetem otthon is?*

– Bennem van egy rész angyal, meg egy rész ördög... És van egy másik szempont is.

Hogy miféle erők vannak. Elmondom. Láttad a televízióban a műsorunkat? Amikor Ilia Miskával, Kalmár Marcival, Temesi Ferivel és Pataki Ferivel beszélgettünk.

■ *Láttam.*

– És jó voltam?

■ *Nagyon.*

– És azt mondtam már, milyen szobrot szeretnék?

■ *Úgy érted, magadról?*

– Úgy értem.

■ *És még az életedben szeretnéd?*

– Természetesen elég, ha a halálom után leplezik le.

■ *Gondolom, egészalakos bronzszobrot szeretnél, valahol egy árnyas szegedi parkban álldogálna, zavart tekintetét az ég felé függesztené, miközben szenvedélyesen a melléhez szorítana egy bronz telefonkészüléket.*

– Ostoba ember!.. (ingerülten kortyol a borából, megkönnyebbül)...Van itt Szegeden. a Stefániánál ez a Dankó Pista szobor. Hiszékeny és tökéletlen emberek folyton letörték a hegedűjének a nyakát, mert azt hitték, varázsereje van. Szerintem különben a cigányprimások tördösték le, hogy olyan virtuóz módon bánjanak a húrokkal, mint Dankó Pista. De ezt nem rasszizmusként mondom...Történt, hogy egyszer Kalmár Marci szobrász barátomat megfogták a rendőrök, mert épp a szobornál, a hegedűnyakkal babrált. Azt hitték, ő tördeli, és nagyon boldogok voltak, mert már a belügyi jutalomra gondoltak. Pedig a Marci éppen csak vissza akarta ragasztani az új hegedűnyakat, amit eská ő faragott ki.

■ *Neked viszont nincsen hegedű, amit törögetni lehetne.*

– Neked tényleg elmondom, milyen szobrot szeretnék...(figyelmesen néz)... De megmered írni?

■ *Szerintem megmerem írni.*

– Szóval az én szobrom is ott álldogálna a Tisza parton, csakhogy háttal a víznek. Faun képből ábrázolnának...(eltűnődik)...ekkora...fallosszal...(ilyen nagy halat fogtam című mozdulat)...Azonban ezt a hímtagot minden héten letömrék. És akkor Kalmár Marci kiküldené a tanítványait, drága kislányokat, akik előtte gipszből megformáznák és kiöntenék a...testrészt, márványba faragnák, lecsiszolnák nagy-nagy szeretettel, és akkor óvatosan visszaragasztanák...Ez lenne Szegeden a leggyönyörűbb szobor.

■ *Dankó Pista hegedűjének nyakát a varázserő miatt törögették. De a te szobrod hímtagját miért is?*

– Csakhogy a szobrász lányok újrifaraghasák.

■ *Érteni vélem a problémát. Viszont úgy tudom, Kalmár Marcinak vannak fiú tanítványai is. Esetleg úgy alakulhat, hogy....*

– Ezt a kényes munkát csak lányokra bízám...(igen heves)

■ *Szerintem ez a művészi szabadság korlátozása. No de mindegy. Azt akarom még mondani, hogy elég hosszan beszélünk, nem lesz több hely a hírlapban.*

■ *Abba kellene hagyni.*

– Hagyjuk abba?

■ *Egyelőre.*

– Egyelőre abbahagyhatjuk.

■ *Valami szép végszó?*

– Legyen az a végszó, hogyha egyszer mégiscsak lesz telefonom, mindekit fölhlvok.

■ *Jó, legyen ez a végszó. Csak még egy utolsó kérdést. Ha mindenkit fölhlvysz, ki állja majd a számlát?*